

glavo in ki niso kimavci. K tem pojdimo! Prepričajmo jih o novodobni pogubni politiki ter jih prosimo, da začnejo tudi oni druge svariti in učiti! Vplivnejša ko je oseba, tem bolj se bo izplačal trud. Ako vsak učitelj pridobi nekaj takih veljavnih mož v svojem okolišu, se stvar polagoma začne samaobsebi razvijati. Naše ljudstvo bere premalo. Širiti je treba naše politične liste med narod, da se ljudstvo uči misliti.

Učitelj naj uči! Uči naj z besedo in dejanjem! To velja zlasti sedaj bolj, nego je veljalo kadarkoli prej!

Zdravljenje naših bolnih razmer.

Mnoge neznosne razmere, ki jih ustvarja nekdo v ptuj-skem, ljutomerskem in konjiškem okrajnem glavarstvu, nadalje gnile šolske in učiteljske razmere po nekaterih drugih glavarstvih na Štajerskem so dalo zavednim, čuječim in izkušenim tovarišem dovolj utemeljenega povoda, otvoriti v „Učiteljskem Tovarišu“ na korist zatiranemu učiteljstvu in slovenskemu šolstvu tovariško zdravniško pisarnico, v kateri se bodo naročnikom in drugim cenjenim čitateljem „Učiteljskega Tovariša“ dajali recepti za zdravljenje njihovih bolnih stanovskih, družabnih, uradnih, narodnostnih in političnih šolskih razmer.

Plačujočim naročnikom „Učiteljskega Tovariša“ se bodo ti recepti priobčevali brezplačno, a morajo za vsako vprašanje priložiti dve poštni znamki po 10 h za korespondenco med uredništvom in dotičnim tovarišem „doktorjem.“

Vprašalci-naročniki, ozirama neplačujoči naročniki pa morajo nakazati našemu uredništvu po poštni nakaznici za sleherno vprašanje po eno krono, kateri znesek se po odbitku poštnine za dopisovanje med uredništvom in dotičnim poročevalcem „doktorjem“ izroči „Zavezini“ blagajnici v nadaljno upravo.

Na vprašanja, ki ne bodo ustrezala tem pogojem, se ne bomo ozirali.

Mnogokateri tovariš (in tovarišica) je moral radi zakrknjenega pravnega čuta svojih sotovarišev nadučiteljev, nadzornikov krajnega šolskega sveta itd. preboleti krivice, ne da bi si bil mogel poiskati sveta in pomoči. Temu nedostatku bomo izkušali odslej odpomoči s tovariško zdravniško ali pravzaprav s pravno pisarnico svojega lista, ki jo bodo urejali temeljito učeni „doktorji“.

Morda bo baš ta pisarnica tvorila najzanimivejši del lista ter bo več pripomogla k organizaciji učiteljstva nego vsi prazni vzdih po neučiteljskih časopisih ter bos svetom in dejanjem uspešno branila učiteljske stanovske družabne in šolske zadeve pred napadi, šikanami, krivicami itd., najsi pridejo od koderkoli.

I.

Vprašanje:

Moj okrajni šolski svet je izdal pred leti ukaz, da je vsakokratni katehet moje šole član mojega krajnega šolskega sveta. Šola, na kateri delujem, ni namreč v kraju župne cerkve temveč pri njeni podružnici. A tudi na šoli v kraju župne cerkve ni odotni župnik, temveč kaplan kot katehet član odotnega krajnega šolskega sveta. Ali se ta ukaz strinja z zakonom z dne 8. februarja 1869., veljavnim za Štajersko?

Sršen.

V zakonu z dne 8. februarju 1869., veljavnem za vojvodino Štajersko, pravi točka c § 6., da sestoji krajni šolski svet med drugimi tudi iz enega veroučitelja vsake, v občini se nahajoče verske družbe. Na prvi pogled tega besedila bi se pri plitvem presojevanju mislilo, da je katehet tvoje šole zakoniti član krajnega šolskega sveta, kar pa ni res, kakor bom v naslednjem obrazložil:

1. Vprvo se je treba ozreti po pojmu „veroučitelj“ ter si predočiti, koga je zakonodajalec s tem mislil. Kaplan, oziroma katehet ni veroučitelj v pravnem pomenu besede, temveč on je le župnikov duhovni pomočnik. Veroučitelj v farni občini je edino le župnik, ki je v ta namen na fari po kanoničnem pravu „inštalovan“ tako, da ga sicer škof lahko radi nepokornosti suspendira od izvrševanja službe božje, a odstavi ga proti njegovi volji od župnije brez posebnih deliktov nikdar ne more. Župnik je obenem veroučitelj v šoli; nadomestujejo ga njegovi pomočniki, kaplani. Ako bi v točki c § 6. imenovanega zakona bil dejanski katehet kot veroučitelj označen, tedaj bi ne smel biti član krajnega šolskega sveta noben župnik, ki ni obenem katehet ter bi sleherni katehet postal član krajnega šolskega sveta. Tako bi se lepo pripetilo, da bi v krajnih šolskih svetih po takih krajih, kjer je radi dveh, treh šol po več katehetov, bila dva, trije i. t. d. kateheti člani krajnega šolskega sveta. Tako tolmačenje zakona bi vodilo do konfuzije.

2. Da si tvoj okrajni šolski svet v tej zadevi dotične določbe v rečenem zakonu ni prav tolmačil, sledi tudi iz točke c § 11. državnega zakona z dne 25. maja 1868., s katero se določajo osnovne določbe o razmerju šole k cerkvi. Tam stoji doslovno, da prehaja s tem zakonom dosedanji, namreč dotakratni delokrog duhovne in posvetne šolske oblasti krajnih dušnih pastirjev in krajnih šolskih ogleđ na krajni šolski svet. Ker je s tem zakonom prešel delokrog dušnega pastirja v šolski zadevi na kraj. šol. svet, je dal postavodajalec krajnemu dušnemu pastirju v krajnem šolskem svetu sedež in glas. Z vprašanjem, koga je postavodajalec pod izrazom „krajni dušni pastir“ mislil, si ni treba mnogo glave beliti. Krajni dušni pastir je „inštalovani“ župnik, ne pa dekretovani kaplan, ki je le njegov pomožni duhovnik.

3.) Ako morda daje knezoškofijskemu konzistoriju v Mariboru kateri cerkveni zakon pravico določiti, da je v izjemnih slučajih smatrati tudi kaplana za veroučitelja v zakonitem pomenu besede, tedaj ima konzistorij, a ne okrajni šolski svet določiti, kdo bodi kot „veroučitelj“ član dotičnega krajnega šolskega sveta.

Iz praktičnega stališča bi morda češče ugajalo, da bi bil katehet član krajnega šolskega sveta mesto župnika, ali tudi ne, kar pa na pravno tolmačenje zakona ne sme prav nič vplivati.

Zanimivo bi bilo, ako bi kateri krajni šolski svet hotel to zadevo spraviti v tir do upravnega sodišča, oziroma naj blagovolijo tovariši morebitne tozadevne že izdane, a meni neznane razsodbe šolskih oblasti sporočiti „Učiteljskemu Tovarišu“.

Dohtar Jona.

Kritikujoči glasovi.

Učitelj na kolena! V „Gorenjcu“ z dne 14. t. m. čitamo ta-le dopis: „Slovenec“ je priobčil v ponedeljkovi 259. številki poročilo o cerkniškem shodu. Da se je dr. Šusteršič tudi na tem shodu zaletaval v učiteljstvo, kolikor mo-